

Nové odrody viniča a ich význam pri rozvoji vidieka a výrobe akostných vín s prívlastkom

New grape species and its significance in rural development and production of quality wines with attribute

Ondrej Korpás

Summary

The paper points out (in four species of new cultivation as Hetero, species Riesling, and Breslavia Aromína), which are significant in the production of our quality wines with attribute. New cultivated grape species in Slovakia provide excellent raw material for producing high quality of wines. Their wines are delicious, harmonious, full and aromatic, have a high degree of concentration of sugars and extractive substances in berries.

Key words

species, grape, wine, quality, new cultivation

Úvod

Cieľom šľachtiteľov u nás i v zahraničí vždy bola a bude úzka spolupráca na metodických postupoch, na výmene skúseností i kvalitného materiálu, ktoré pomáhajú latku výkonnosti odrôd posúvať vyššie. Podľa uvedeného možno konštatovať, že aj v podmienkach Slovenska bola po roku 1950 šľachtiteľská práca s viničom tímová, riešila široký okruh otázok a vyústila do veľmi intenzívnej cieľavedomej a dobre riadenej činnosti, ktorá priniesla svoje ovocie. V podmienkach Slovenska boli vyšľachtené viaceré muštové odrody, z ktorých sa vyrábajú akostné vína s prívlastkom.

Materiál a metódy

Podkladový materiál pre hodnotenie niektorých nových slovenských odrôd hrozna pri výrobe našich akostných vín sme čerpali z viacročných pokusov sledovaných v podmienkach najmä Strekovského vinohradníckeho rajónu za dlhšie časové obdobie. Pri hodnotení sme využili štatistické metódy merania úrovne ich výkonnosti oproti doteraz pestovaným odrodám. Všetky tu uvedené odrody hrozna boli vyšľachtené vo VÚVV v Bratislave a prihlásené do ŠOS ÚKSUP a sú právne chránené. Cieľom nášho príspevku je poukázať pri týchto vybraných odrodách na ich význam pri rozvoji vidieka a výrobe našich akostných vín s prívlastkom.

Výsledky a diskusia

V kvalitatívnom vinohradníctve a vinárstve je popri ekologických podmienkach rozhodujúcim faktorom aj vydarená odroda z nového šľachtenia. Naša listina registrovaných odrôd bude postupne bohatnúť na veľmi kvalitné muštové odrody viniča. Niektoré sú skutočne vynikajúce a silne konkurujú aj najlepším tradičným odrodám (Hetera, Rizling

korenistý), iné vyplňajú určitú medzeru v tradičnom sortimente, napríklad špeciálnou arómou (Breslava, Aromína) a pod.

Zásadne však pre skupinu bielych muštových odrôd platí, že tradičné odrody budú aj naďalej tvoriť jadro odrôd na výrobu bielych vín. Nové odrody, ktoré v príspevku uvádzame ich nebudú nahrádzať, iba dopĺňať a skvalitňovať výrobu našich akostných vín s prívlastkom.

Hetera poskytuje hospodársky zaujímavé úrody 16-19 t.ha⁻¹, pri schopnosti hromadiť cukry v mušte v rozpätí 25-29 kg.hl⁻¹, pri obsahu kyselín 8-9 g.l⁻¹. Patrí do teplých oblastí a hlbokých pôd. Jarným mrazom odoláva a je stredne citlivá na zimné mrazy. Podobne je stredne odolná voči stresom spôsobeným suchom. Z chorôb je náchylnejšia na peronospóru ako na múčnatku, dobre odoláva botrytíde. Vyžaduje však dôsledné vykonanie zelených prác, prípadne presvetľovanie v zóne strapcov.

Pri uvedenej cukornatosti muštu sú vína vynikajúcimi bobuľovými výbermi.

Pri priemernej cukornatosti muštu 22 kg.hl⁻¹, poskytuje vína hrubšie, preto sa netreba so zberom hrozna ponáhľať. Hetera je nevšedná pre vysokú úrodnosť, pri súčasne vysokom obsahu cukrov v hrozne.

Rizling korenistý bol vyšľachtený v roku 1976 v Rúbani, krížením Tramínu červeného a Rizlingu vlašského. Strapec je veľký, stredne hustý, krídlatý. Bobuľa je stredne veľká, guľatá, ružová. Šupka je tenká, dužina šťavnatá. Rast krov je stredný.

Rizling korenistý pučí na jar neskôr, a tým uniká jarným mrazom. Je dostatočne odolný aj proti zimným mrazom. Hrozno dozrieva koncom septembra – začiatkom októbra. Odolnosť voči hubovitým chorobám je stredná.

Poskytuje stabilné úrody, približne 13 t.ha⁻¹, pri priemernej cukornatosti muštu 22 kg.hl⁻¹ a obsahu kyselín 8-10 g.l⁻¹.

Kvalita vín je veľmi dobrá, sú korenisté s veľmi príjemnými kyselinami pripomínajúcimi Rizling rýnsky. Je však dôležité nepreťažovať kry úrodou.

Breslava bola v roku 2004 prihlásená na právnu ochranu. Strapec je stredne veľký a stredne hustý, krídlato-valcovitý. Bobuľa je stredne veľká, okrúhla, žltá, niekedy s hnedým líčkom.

Rastie nadpriemerne silno, drevo stredne vyzrieva a je krehké. Úrodnosť je vysoká a pravidelná, cukornatosť muštu priemerná, približne 19 kg.hl⁻¹, pri obsahu kyselín 8 g.l⁻¹. Nie je náročná na pôdy, darí sa jej aj v suchších polohách, vyžaduje však bezmrazové polohy, lebo nie je odolná ani proti jarným ani proti zimným mrazom. Hubovité choroby sú pri bežnej ochrane ľahko zvládnuteľné, hrozno nehnije.

Vína sú veľmi harmonické, plné s typickou grapefruitovou arómou, sú pekné, svieže.

Aromína jej perspektíva je v záhradkárskom pestovaní. Strapec je stredne veľký, hustý, kónický. Bobuľa stredne veľká. Šupka je pevná, dužina mäsitá-šťavnatá.

Aromína na jar veľmi skoro pučí, a preto je náchylná na jarné mrazy. Je vhodná do bezmrazových polôh a hlbokých pôd. Má strednú odolnosť voči hubovitým chorobám. Hrozno dozrieva skoro v polovici augusta. Je veľmi vzhľadné, má muškátovú chuť a býva vyhľadávané hmyzom, preto ho treba chrániť. Je vhodné aj na priamy konzum a na predaj na miestnych trhoch.

Úrodnosť je vysoká 13-16 t.ha⁻¹. Obsah cukru v mušte býva 19- 22 kg.hl⁻¹ a obsah kyselín 6,5 – 8 g.l⁻¹. Poskytuje aromatické, ľahké vína, vhodné aj na sceľovanie.

Súhrn

Príspevok poukazuje na to (pri štyroch odrodách novošľachtenia, ako Hetera, Rizling korenistý, Breslava a Aromína), aký majú význam pri výrobe našich akostných vín s prívlastkom. Nové vyšľachtené muštové odrody Slovenska poskytujú vynikajúcu surovinu

na výrobu vysoko kvalitných vín. Ich vína sú lahodné, harmonické, plné, aromatické, majú vysokú schopnosť koncentrácie cukrov a extraktívnych látok v bobuliach.

Kľúčové slová

odroda, hrozno, víno, kvalita, novošľachtenie

Literatúra:

1. **Hronský, V.:** Slovenské vína. Vydavateľstvo BELIMEX, s.r.o., Bratislava, 2001, 118 s., ISBN 80-85327-86-4
2. **Pospíšilová, D.- Sekera, D.- Ruman, T.:** Ampelografia Slovenska, Bratislava, 2005, 368 s., ISBN 80-969350-9-7
3. **Pospíšilová, D.- Korpás, O.:** Nové šľachtenie viniča na Slovensku, Bratislava, 1998, 223 s., ISBN 80-967689-0-5
4. **Stevenson, T.:** Nová encyklopédia svetových vín. Vydavateľstvo Ikar, a. s. 2002, 600 s., ISBN 80-551-0446-8

Kontaktná adresa:

Ing Ondrej Korpás, CSc.,
Poľnohospodárske družstvo Strekov

Oponent: doc. Ing. Štefan Pekárik, PhD.

BIELE MUŠTOVÉ ODRODY HROZNA Z NOVÉHO ŠL'ACHTENIA

Tabuľka 3

ODRODY MUŠTOVÉ BIELE	KRAJINA PÓVODU	KOMBINÁCIA KRIŽENIA	CHARAKTER ARÓMY	TYP VÍNA
AROMINA	Sk	TČ x VČB x IO 23/26	muškátový	AROMATICKE, LAHKÉ
BACCHUS	D	RB x MT	muškátový jemný	plné, kvalitné, extraktívne
BRATISLAVA	Sk	H TČ 26/10 x VČB 73/6 - 4/15	neutrálny	kvalitné
BRESLAVA	Sk	Chr. Ruž. X TČ x St. MÁRIA d'ALCANTARA 10/28	grapefruitový	aromat. jemné vhodné aj na šumivé vína
CSERSZEGI fűszeres	H	IO x TČ	traminový	buketné, korenisté, plné
EHRENFEISER	D	R x SZ - GM 9-93	neutrálny	rizlingový
EZERFÜRTÜ	H	Lipovina x TČ, Miklóstelep 5	odrodový	ohnivé, extrakt. hormon.
FABERRÉBE	D	RB x MT	neutrálny	typ SILVANSKÉHO
HETERA	Sk	TČ x VČB	neutrálny	výbery všetkých druhov
INZUCHTA	Sk	TČ x VČB	neutrálny	výbery, neskoré zbery, bobul. výbery
KERNER	D	Trolinské x RR	muškát jemný	plné, svieže, rizlingové
LENA	CZ	Lipovina x IO	muškátový	fahké, príjemné, aromat.
MORIO MUSKÁT	D	SZ x RB	muškát výrazný	muškátové výrazné, tenké
Gyöngyrizling PERLRIESLING	H	RR x Čab. perla	muškátový	buketné, harmonické
REGNER	D	HODVÁBNE BIELE x gamay skorý	muškátový jemný	harmon., jem. mušk., mäkké
RIESLANER	D	SZ x RR	broskyňový	tenšie, až rizlingové
RIZLING KORENISTÝ	SK	TČ x RV	odrodový	plné, harm. korenisté, svieže
SAUVIGNON SUPER	ČZ	MT x Sauvignon	sauvignonový	výrazná aróma výbery všetkých kategórií
SCHEURÉBE	D	SZ x RR	rizlingový	plné, arom., jemné, rizlingové
SIEGERREBE	D	MADELEINE ANGEVÍNE x TRAMIN KORENISTÝ	muškátový výrazný	výbery aj do zmesi
TATRANEC	Sk	TČ x VČB x IO	muškátový	plné, muškátové, arom.
VERITAS	CZ	RIZLING ČERVENÝ x BOUVIEROVO	neutrálny	harmon., s jemným ovoc. charakterom
VIHORLATKA	CZ	IO x RB	muškátový výrazný	aromatické, vhodné do zmesi
WURZER	D	TRAMÍN KORENISTÝ x MT - 10487	muškátový ušfach.	plné, elegantné
ZENTÖ	H	EZERJÓ x BOUVIEROVO hrozno - B8	odrodový typic.	buketné, harm., aromatické
ZENIT	H	EZERJÓ x BOUV. Hrozno - B7	odrodový, výrazný	harm. arom. výrazne, s jem. kysel.
ZETA	H	BOUVIEROVO hr. X FURMINT - B3	neutrálny	akostné, podobné Furmintu